پنج دهه در رفت‌وآمد منتقد ارشد ۲ مصاحبه تحلیلی

مهندس فرهاد نیک‌پور ۲۰ سال در هیئت امنای جشنواره بوده است

□ مانی رحیمی ــ ۱۴۰۱/۰۶/۱۲

• مهندس فرهاد نیک‌پور، عضو هیئت امنای جشنواره

مهندس فرهاد نیک‌پور، از معماران و منتقدان شناخته‌شده معاصر، در گفت‌وگویی با ماهنامه ۴ از تجربه ۲۰ ساله حضور در هیئت امنای جشنواره معماری سخن گفت. او در این گفت‌وگو از تغییر معیارهای ارزیابی، کمرنگ شدن نقد در فضای رسانه‌ای و ضرورت بازگشت به پرسش‌های بنیادین معماری سخن گفت. این مصاحبه در دفتر کار او در خیابان ولیعصر، نزدیک پارک ساعی، انجام شد.

۴: آقای نیک‌پور، شما حدود ۲۰ سال در هیئت امنای جشنواره معماری بوده‌اید. در این مدت، معیارهای ارزیابی آثار چه تغییری کرده‌اند؟

نیک‌پور: در ابتدا بیشتر به کیفیت ساخت و رعایت ضوابط توجه می‌شد. اما در سال‌های اخیر، با گسترش رسانه‌های اجتماعی، ظاهر بصری و روایت پروژه اهمیت بیشتری پیدا کرده است. این تغییر خوب است، اما خطرناک هم هست. معمار ممکن است برای دیده شدن، واقعیت ساخت را فدای تصویر کند. ما در جلسات تلاش کردیم این عدم تعادل را یادآوری کنیم.

۴: نقد معماری در سال‌های اخیر کمرنگ شده است. به نظر شما علت چیست؟

نیک‌پور: نقد نیاز به زمان، تجربه و شجاعت دارد. اما فضای رسانه‌ای به سمت قضاوت سریع و لایک حرکت کرده است. منتقد ممکن است از ترس حمله، سکوت کند. این سکوت به ضرر معماری است، چون بدون نقد، کیفیت به سلیقه فروکاسته می‌شود.

۴: شما در جلسات هیئت امنا چه نقشی ایفا می‌کردید؟

نیک‌پور: من عضو کمیته بررسی آثار بودم و گزارش‌های کارشناسی را جمع‌بندی می‌کردم. تصمیم نهایی با رأی اعضا گرفته می‌شد. گاهی مجبور بودم در برابر فشار رسانه‌ها و سفارش‌دهندگان ایستادگی کنم. یادم است در یک مورد، یک پروژه مشهور به دلیل نقض ضوابط حریم روشن رد شد و این تصمیم بعداً در رسانه‌ها بازتاب زیادی داشت.

۴: آیا جشنواره توانسته است به هدف اصلی خود، یعنی ارتقای فرهنگ معماری، برسد؟

نیک‌پور: تا حدی بله. برخی آثار برنده تأثیر خوبی بر شهر گذاشته‌اند و مردم درباره معماری بیشتر حرف می‌زنند. اما هدف بلندمدت، یعنی تغییر نگاه مسئولان شهری، هنوز در مسیر است. جشنواره نباید تنها به جایزه دادن بسنده کند و باید کارگاه، نشست و آرشیو منتشر کند.

۴: پیشنهاد شما برای آینده جشنواره چیست؟

نیک‌پور: سه پیشنهاد دارم. اول، انتشار سالانه گزارش ارزیابی آثار. دوم، برگزاری نشست آزاد با منتقدان و معماران جوان. سوم، ایجاد آرشیو دیجیتال آثار برنده برای پژوهش دانشجویان. اگر این سه کار انجام شود، جشنواره از یک رویداد رسانه‌ای به یک منبع آموزشی تبدیل می‌شود.

«پنج دهه در رفت‌وآمد منتقد ارشد؛ مصاحبه تحلیلی»

مهندس فرهاد نیک‌پور، عضو هیئت امنای جشنواره معماری، در گفت‌وگو با ماهنامه ۴ از تجربه ۲۰ ساله حضور در هیئت امنای جشنواره معماری سخن گفت. او از تغییر معیارهای ارزیابی، کمرنگ شدن نقد در فضای رسانه‌ای و ضرورت بازگشت به پرسش‌های بنیادین معماری سخن گفت. این مصاحبه در دفتر کار او در خیابان ولیعصر، نزدیک پارک ساعی، انجام شد.

۴: آقای نیک‌پور، شما حدود ۲۰ سال در هیئت امنای جشنواره معماری بوده‌اید. در این مدت، معیارهای ارزیابی آثار چه تغییری کرده‌اند؟

نیک‌پور: در ابتدا بیشتر به کیفیت ساخت و رعایت ضوابط توجه می‌شد. اما در سال‌های اخیر، با گسترش رسانه‌های اجتماعی، ظاهر بصری و روایت پروژه اهمیت بیشتری پیدا کرده است. این تغییر خوب است، اما خطرناک هم هست. معمار ممکن است برای دیده شدن، واقعیت ساخت را فدای تصویر کند. ما در جلسات تلاش کردیم این عدم تعادل را یادآوری کنیم.

۴: نقد معماری در سال‌های اخیر کمرنگ شده است. به نظر شما علت چیست؟

نیک‌پور: نقد نیاز به زمان، تجربه و شجاعت دارد. اما فضای رسانه‌ای به سمت قضاوت سریع و لایک حرکت کرده است. منتقد ممکن است از ترس حمله، سکوت کند. این سکوت به ضرر معماری است، چون بدون نقد، کیفیت به سلیقه فروکاسته می‌شود.

۴: شما در جلسات هیئت امنا چه نقشی ایفا می‌کردید؟

نیک‌پور: من عضو کمیته بررسی آثار بودم و گزارش‌های کارشناسی را جمع‌بندی می‌کردم. تصمیم نهایی با رأی اعضا گرفته می‌شد. گاهی مجبور بودم در برابر فشار رسانه‌ها و سفارش‌دهندگان ایستادگی کنم. یادم است در یک مورد، یک پروژه مشهور به دلیل نقض ضوابط حریم روشن رد شد و این تصمیم بعداً در رسانه‌ها بازتاب زیادی داشت.

۴: آیا جشنواره توانسته است به هدف اصلی خود، یعنی ارتقای فرهنگ معماری، برسد؟

نیک‌پور: تا حدی بله. برخی آثار برنده تأثیر خوبی بر شهر گذاشته‌اند و مردم درباره معماری بیشتر حرف می‌زنند. اما هدف بلندمدت، یعنی تغییر نگاه مسئولان شهری، هنوز در مسیر است. جشنواره نباید تنها به جایزه دادن بسنده کند و باید کارگاه، نشست و آرشیو منتشر کند.

۴: پیشنهاد شما برای آینده جشنواره چیست؟

نیک‌پور: سه پیشنهاد دارم. اول، انتشار سالانه گزارش ارزیابی آثار. دوم، برگزاری نشست آزاد با منتقدان و معماران جوان. سوم، ایجاد آرشیو دیجیتال آثار برنده برای پژوهش دانشجویان. اگر این سه کار انجام شود، جشنواره از یک رویداد رسانه‌ای به یک منبع آموزشی تبدیل می‌شود.

(مصاحبه/ آیندهٔ در اعتبار)